

En radiator kan fremstå som et smukt objekt i hjemmet, som en slags skulptur. Her er det Annette Krath Poulsens prisvindende Radius Radiator.

VVS-DESIGN. Fremtidsforskeren Anders Bjerre forudser, at forbrugerne i fremtiden ønsker, at hjemmet skal fortælle familiens historie. Designet af vores VVS-installationer bliver præget af personlig smag, brugervenlighed og luksus, en profeti, som deles af fabrikanten Poul Overgaard fra Vola og designeren Annette Krath Poulsen.

Det individuelle i centrum

Af Lene Borresen

Hans badeværelse, hendes badeværelse, teenagerens tekøkken, alt sammen i et og samme hus, og vel at mærke i almindelige hjem. Lyder det som den rene utopi? Anders Bjerre, seniorforsker på Institutet for Fremtidsforskning, mener ikke, vi er så langt fra denne vision.

- Hjemmet udsender et vigtigt signal om, hvem vi er, og hvad vi står for. Det skal fortælle vores historie. De ting, vi omgiver os med vil få større symbolværdi for os, vi vil så at sige komme til at udtrykke vores identitet gennem dem. Det betyder også, at det inventar vi omgiver os med, for eksempel i badeværel-

set, vil få et markant individuelt udtryk, mener Anders Bjerre. Det gælder ikke kun hjemmet som helhed, men også de enkelte rum, så det vil blive mere almindeligt, at vi for eksempel har hver vores badeværelse, siger han.

Opfylder individuelle ønsker

Poul Overgaard, salgs- og marketingdirektør hos armaturproducenten Vola, er meget enig: - Familierne vil ønske at sætte eget præg på eget hjem, man vil gerne skille sig lidt ud fra mængden. Samtidig vil fritiden blive sat mere i fokus, så der vil blive lagt meget vægt på, at man kan omgive sig med smukke ting, som samtidig er brugervenlige, siger han. ►



*Fremtidssjoker
Anders Bjerre for-
ander, at VVS-
design vil blive
meget individuelt
præget i fremtiden.*



*Ifølge direktør Poul
Overgaard fra Vola
bliver det meget vig-
tigt at tage hensyn til
miljøet i fremtiden,
for eksempel ved at de-
signe vandbesparende
armaturer.*



*Designer Annette
Krath Poulsen mener,
at designere og produ-
center bør lægge større
vægt på produktudvik-
ling fremover.*

Hos Vola har man da også mærket en stigende interesse for virksomhedens produkter. Hidtil har Vola haft en lille, eksklusiv kundekreds, men den vokser støt og roligt, og resultatet er øget omsætning gennem de sidste fem år og gradvist større udbredning i udlandet. Vola produkter markedsføres for øjeblikket i 24 lande, fortrinsvis i Europa, Nordamerika og Asien. - Da min far i sin tid fandt på at bygge alle armaturets rør ind i væggen, så kun grebet og udløbet er synligt, var det noget helt nyt, fortæller Vola-direktøren. Hans far, Verner Overgaard, allierede sig i starten af tresserne med Arne Jacobsen, som skabte det endige design i skandinavisk stil, som alle kender i dag. - Vores armaturserie er designet sådan, at den giver den enkelte frihed til at skabe lige præcis det badeværelse eller det køkken, de har lyst til, siger Poul Overgaard. Volaarmaturer er opbygget som et modulsystem, hvor de enkelte elementer som eksempelvis vandhane, randglasholder og sæbedispenser kan sammensættes i et utal af forskellige kombinationer.

Branding

Også den industrielle designer Annette Krath Poulsen mener, at hjemmet vil blive mere og mere individuelt indrettet i fremtiden. Annette Krath Poulsen leder virksomheden AKP Design og har blandt andet specialiseret sig i produktudvikling i VVS-branchen. - Man vil gerne betale for at kunne omgive sig med lækre, luksuriøse ting. Specielt de unge vil lægge meget vægt på mærkevarer, og her er den helt vilde interesse, der er for Arne Jacobsens design for øjeblikket et godt eksempel, siger Annette Krath Poulsen. - Folk samler på Arne Jacobsen ting i alle afskygninger, der forsvinder sågar gamle stole, fremstillet i hans design, fra offentlige bygninger. Så begrebet branding er allerede vigtigt, og det vil få endnu større betydning i fremtiden. B&O er et andet godt eksempel på et design, som det nærmest er en livsstil at erhverve sig, mener hun. Design-strategiske overvejelser på ledelsesniveau er et must, og vigtigheden af at gøre god PR for sit produkt, at sælge det i en flot emballage og vise det på displays bliver absolut ikke mindre fremover.

Rengøringsvenlighed

- Begreber som brugervenlighed, raffinement og enkelhed vil komme i centrum, mener Anders Bjerre. Vores krav til komfort vil øges i takt med den stigende velstand. Vi vil have luksus i form af skønhed og velvære, og tid til os selv og vores personlige pleje. Og vi vil være parat til at betale for det, fortsætter han.

Rengøringsvenlighed vil blive et af fremtidens nøgleord. - Vi gider ikke bruge tid på at gøre rent. Der er ikke noget husmoder-kald længere, vi skal ikke mere realisere os selv med knofedt og Ajax, mener fremtidssjokeren. Rengøringen vil blive dyrere i fremtiden, og også derfor skal det kunne gøres hurtigt og nemt. Og der vil blandt andet også blive lagt vægt på, at designet er egnet til rengøringsrobotter.

Køkkenvasken, vandhanerne og toiletet skal altså være nemme at holde, og der vil blive brug for at tænke i nye materialer, der giver færre kalkaflejringer, og armaturer der giver mindre dryp fra hanerne.

Fremtidens materialer

Både Poul Overgaard og Annette Krath Poulsen er rørende enige om, at forbrugerne i fremtiden ikke vil bruge deres dyrt erhvervede fritid på at gøre rent. Hos Vola har man allerede sat gang i produktionen af virksomhedens serie i massivt rustfrit stål, som er nemt at gøre rent. Et andet materiale, der ifølge Poul Overgaard kunne være en mulighed i fremtiden, er silicone. For eksempel vil en gummihåndvask med siliconebelægning være meget nem at rengøre, da den vil være praktisk taget uimodtagelig for enhver form for belægninger, som kalk og snavs.

Her ophører enigheden dog til dels. Annette Krath Poulsen ser det ikke som en god ide at benytte et så vanskeligt nedbrydeligt materiale som silicone. - Myndighederne vil nok stille større miljøkrav fremover. For eksempel vil der blive forsket mere i, hvordan man kan fremstille nye, bæredygtige materialer, og der vil blive lagt vægt på, at de enkelte dele i et produkt skal være nemme at udskifte. Men det vil også blive mere nødvendigt at lave gennemarbejdede miljøregnskaber, med hensyn til hvilke ma-

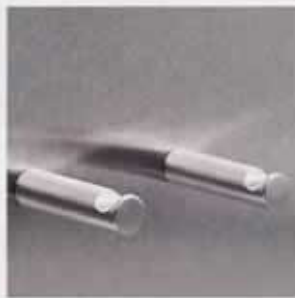
terialer, der skal bruges. Måske vil et miljøregnskab vise, at det alligevel bedre kan betale sig at bruge silicone, hvis det viser sig, at det for eksempel kan give besparelser på miljøskadelige rengøringsmidler, siger Annette Krath Poulsen.

Miljøet

At miljøhensyn bliver ekstremt vigtige i fremtiden, er Poul Overgaard ikke i tvivl om. - Her hos os har vi længe været på forkant af udviklingen, mener han. Vola vandhaner har altid givet "for lidt" vand, idet er sat ned til at give 5,5 l/min, hvilket er mindre end forskrifterne. Vola ventilsystemet er lavet, så der kommer den ideelle mængde vand ud, alt efter om vandet kommer fra bruseren, køkkenvandhanen eller håndvasken. Endvidere er indbygningsserien konstrueret, så armaturerne er støjsvage. - Vi har også været i forreste linie, når det gælder kvalitetsmaterialer, vi har blandt andet brugt afzinkningsfri messing, der sikrer, at materialerne ikke bliver tæret igennem, tilføjer Poul Overgaard. Anders Bjerres opfattelse er, at det vil afhænge meget af den økonomiske rentabilitet, hvor udpræget miljøvenligheden vil slå igennem. - Vi har jo allerede mange steder set grå vandsystemer med genbrug af spildevand, og der forskes i, hvordan man kan lave små, billige rensningsanlæg. Men det skal være rentabelt at køre med den salgs anlæg, for der bliver ikke mangel på vand. Vandet er der, det er bare et spørgsmål om at føre en ledning til Sverige, mener han. Her kan forskellige forsøgshuse være med til at give en ide om, hvad vi skal satse på i fremtiden.

Intelligente VVS-installationer

En samstemmende forudsigelse går på, at fremtidens design inden for VVS og el vil blive intelligent. Det vil sige, at det meste af vores inventar både privat og offentligt vil blive styret af computere. Det er kun et spørgsmål om, i hvor udpræget grad og hvornår. - Vi vil ønske styring med hensyn til at udnytte vand, varme og el på de billigste tider på døgnet, det vil kunne give både økonomiske og miljømæssige besparelser, siger Anders Bjerre. - Og man kan



Rengøringsvenlige materialer bliver betydningsfulde i fremtiden, og blandt andet derfor har Vola valgt at producere en ny serie i rustfrit stål.

forestille sig mere avanceret styring i form af stemmeaktivering, og måske vandhaner og toiletskyl styret af kropsvarme- eller legemsudsende. Fordelen vil her være øget hygiejne, der er ingen brug for trykknapper og greb, når der eksempelvis kun kommer koldt vand ud, når munden nærmer sig, og så videre.

- Det vil være en spørgsmål om holdninger, hvor langt vi vil ønske at komme med hensyn til intelligens fremover, siger forskeren. Når det for eksempel gælder klimastyring, vil der nok komme mere air-conditioning, men her i Danmark vil der, modsat et land som USA, fortsat være vinduer der kan åbnes, vi vil ikke spærres inde.

Der vil ifølge Anders Bjerre være et øget ønske om scenariestyling. Vi ser allerede nu sensorstyret lys omkring boligerne, og vi kommer til at se mere kobling mellem vand, varme og aroma, vinduer, belysning og underholdningselektronik, så vi eksempelvis kan skabe en romantisk stemning, når vi ønsker det. - Teknikken til at fjernstyre vores inventar er der allerede, tilføjer Annette Krath Poulsen. - Vi kan sidde på vej hjem i bilen og fortælle varmeanlægget, at det skal gå i gang om tyve minutter. Men der vil nok gå en del år, før disse muligheder vil være slået rigtigt i gennem i VVS-branchen, mener hun, da installatorerne har en tendens til at være lidt sent ude, hvad denne teknik angår. - Pc-styring er fremtiden, mener Poul Overgaard, og vi har slet ikke set alle mulighederne eller fundet formen endnu. Men Vola vil helt sikkert følge markedet, hvad elektronisk styring angår, siger direktøren.

Nye muligheder

Intelligente installationer kan være med til at give øgede muligheder for alle brugergrupper, også ældre og handicappede.

- Det, at der bliver flere og flere ældre, kræver en ny definition af brugervenlighed, siger Anders Bjerre. Designet skal være klart og enkelt, og for eksempel ikke kræve fingerkræfter. - I det hele taget vil det blive vigtigt at designe, så installationerne er lette at bruge, for det, der er nemt at håndtere for

gamle og handicappede, vil jo være godt for alle, mener Annette Krath Poulsen. Desuden vil der komme øgede krav fra netop disse grupper, som ikke længere vil finde sig i at fremstå som svage, men vil have ønsker om smukkere og mere varieret design til specielle hjælpemidler. Også allergiramte vil gå en lysere fremtid i møde. - Sådant noget som nikkel vil være bandlyst fremover, mener Poul Overgaard. Og der vil blive tænkt meget mere i allergivenligt indeklima både hvad materialer og ventilation angår, mener alle tre.

Form og farver

Hvordan vil så form og farver blive i fremtidens VVS-design? Det vil ifølge Annette Krath Poulsen, være meget afhængigt af trends og naturligvis smag og behag.

- Efter porcelæn i mange år blev det meget moderne med stål, et koldt materiale. Nu er det så, som en kontrast, blevet in at have ædeltræ i badeværelset, træ virker som et mere varmt materiale, og sådan vil trenden nok blive ved med at skifte.

Designeren mener, at det individuelle præg vil komme frem i den måde, hvorpå vi lader inventaret fremstå i vore hjem. En radiator kan gemmes helt af vejen og indgå som en bygningskomponent, eller den kan blive til et siddemøbel eller en skulptur med en mere fritstillet placering.

- Og man kan godt forestille sig at nogle vil have det enkle, skandinaviske look, mens andre vil ønske mere svungne former eller forgyldninger, som er mere sydeuropæisk i stilen, tilføjer hun.

Anders Bjerre forudsiger, at der kommer flere og flere velhavende indvandrere, som måske netop vil ønske flere forgyldte armaturer. Her har fabrikanten Poul Overgaard dog andre erfaringer. - Vi har for nylig lavet et projekt i Århus Musikhus med messingsfarvede armaturer, og det har ikke skabt nogen øget interesse for det gyldne, siger han. - Vores indtryk er, at de velhavende indvandrere hellere vil tilegne sig den vestlige stil.

- Vi er faktisk ofte med til at skabe trenden, fortsætter direktøren. Vi er meget tidligt ude, når det gælder, hvad der kan tæn-

kes at blive de nye farver frem i tiden, så vi er sikre på, at vores farvesortiment er helt up to date. Vola var de første til at sætte farver på armaturerne, og kører for øjeblikket med et udvalg på 20 forskellige farver.

Produktudvikling

Anders Bjerre forestiller sig, at nogle mennesker vil ønske at tegne eksempelvis deres egen vandhane. Det vil kunne lade sig gøre ved direkte kobling af CAD/CAM-systemer på hjemmecomputeren til en produktion i en virksomhed. Mulighederne vil dog komme an på, hvilke robotter og materialer, der vil være til rådighed og der vil nok blive tale om en nicheproduktion, mener han. Det går i hvert fald ikke bare at efterligne andre, når man vil skabe nye produkter. Hos Vola har man flere gange været ude for, at andre producenter har prøvet at efterligne virksomhedens enestående design. - Men det har aldrig kunnet betale sig for vores konkurrenter. De har måske efterlignet en enkelt vandhane og sat den i masseproduktion, men de kan slet ikke konkurrere med os i den kvalitet og variation, vi har været årevis om at udvikle, fortæller Poul Overgaard.

Og fremtiden for producenterne vil netop være at sætte produktudviklingen i højsædet, mener Annette Krath Poulsen. - Man skal fokusere på innovation, hvis man vil overleve som producent. Andre lande vil forsøge at kopiere de danske produkter og de vil være konkurrencedygtig på løntimerne. Derfor bliver det uhyre vigtigt for danske designere og producenter at tilføre noget nyt og anderledes. Man skal konkurrere på knowhow, smukke ting, kæle for detaljerne. I det hele taget skal produktet gøre en forskel.

Anders Bjerre slutter: Projekter med forsøgshuse har vist, at man kan gøre nybyggeri meget billigere i fremtiden, også med hensyn til VVS-installationer. Og netop derfor vil det være vigtigt at være med på det sidste nye, for der er store muligheder i fremtiden, både for at vinde markedsandele og for at tabe dem! ■